

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **I. K.**, zast. JUDr. Janou Kuřátkovou, advokátkou, se sídlem Polní 92, Brno - Štýřice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2012, č. j. 56 Az 50/2011 – 37,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2012, č. j. 56 Az 50/2011 - 37, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 19. 9. 2011, č. j. OAM-270/LE-PA03-PA03-2011, rozhodl žalovaný tak, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Na základě výpovědi žalobce totiž žalovaný dospěl k závěru, že skutečnosti jím uváděné nelze podřadit důvodům pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 zákona o azylu a jsou tak naplněny podmínky pro zamítnutí žádosti žalobce jako zjevně nedůvodné. Žalovaný dále na základě správního řízení shledal, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že žalovaný porušil § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2 a odst. 3, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu a § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, zjištěný skutkový stav nesprávně právně kvalifikoval, neboť jej nepodřadil pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalobce

vyjádřil přesvědčení, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu, resp. pro vztažení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a téhož zákona. Žalovaný podle žalobce nezjistil všechny rozhodné okolnosti svědčící v jeho prospěch. Vyslovil přesvědčení, že po svém návratu na Ukrajinu by byl vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení ze strany osoby, které dluží peníze, resp. osob jí najatých.

Z Ukrajiny byl nucen odejít kvůli důvodným obavám o svůj život. Osoba, které žalobce dluží peníze (ač škodu nezavinil), mu v minulosti již vícekrát vyhrožovala zmrzačením či smrtí, žalobce byl několikrát zmlácen. Stěžoval si na policii, avšak otec osoby, které dluží peníze, je vysoce postavený důstojník u Mukačevské policie a nikdo se tak stížnostmi žalobce nezabýval. V této souvislosti žalobce poukázal na skutečnost, že podle směrnice Rady 2004/83/ES (dále též „kvalifikační směrnice“) mohou být i soukromé osoby původci jak pronásledování (ustanovení § 12 zákona o azylu), tak hrozby vážné újmy (ustanovení § 14a zákona o azylu), pokud stát není ochoten či schopen poskytnout efektivní ochranu. Na podporu svých tvrzení žalobce poukázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57. S ohledem na výše uvedené žalobce navrhnul, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce vyjádřil nesouhlas se závěrem žalovaného, podle kterého tím, že nevyužil opravných prostředků proti rozhodnutí podle ukrajinské legislativy a neobrátil se na nezávislý soud, nedal státním orgánům své vlasti možnost poskytnout mu ochranu před nebezpečím. Namítal v této souvislosti, že žalovaný se vůbec nezabýval reálným stavem na Ukrajině, zda-li měl žalobce reálnou možnost se na ukrajinské úřady obrátit a zda-li by mu tyto úřady také skutečně pomohly.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 2. 2012, č. j. 56 Az 50/2011 – 37, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a JUDr. Janě Kuřátkové, advokátce, přiznal odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 4 800 Kč. Krajský soud se ztotožnil se žalovaným, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná z hlediska možných důvodů pro udělení azylu. Ne však proto, že by, jak uvedl žalovaný, jejím cílem byla legalizace pobytu na území ČR, ale proto, že újma, která žalobci dle jeho tvrzení hrozí ze strany druhého účastníka dopravní nehody, nemá žádnou souvislost s taxativně vymezenými důvody pronásledování uvedenými v § 12 zákona o azylu. V tomto ohledu tedy krajský soud žalobci nepřisvědčil.

Jinak je tomu však podle krajského soudu v případě udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. U této formy mezinárodní ochrany totiž není podstatné, z jakých důvodů žadateli hrozí reálné nebezpečí vážné újmy v zemi původu, ale právě jen existence tohoto reálného nebezpečí. Jaký typ příkoří bude dosahovat intenzity vážné újmy, definuje § 14a odst. 2 zákona o azylu, resp. článek 15 kvalifikační směrnice. Podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu se za vážnou újmu považuje mimo jiné mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu. Žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděl, že při svém prvním návratu v roce 2001 byl vystaven ze strany poškozeného majitele havarovaného vozidla a jeho společníků vyhrožování, dokonce i napadení, fyzickému ublížení na zdraví a ponížení. Podle

krajského soudu tak nelze vyloučit, že by žalobce mohl být v případě návratu na Ukrajinu vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

Jako původce vážné újmy označil žalobce soukromé osoby a argumentoval, že podle § 2 odst. 9 zákona o azylu a čl. 6 písm. c) kvalifikační směrnice nemusí být původci vážné újmy nutně jen státní či kvazistátní subjekty, ale mohou jimi být i soukromé osoby (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57). Reálné nebezpečí vážné újmy ze strany těchto osob pak může odůvodňovat udělení doplňkové ochrany, pokud stát (země původu žadatele o mezinárodní ochranu) není schopen nebo ochoten zajistit odpovídajícím způsobem ochranu před takovým jednáním.

V návaznosti na výše uvedené krajský soud přisvědčil žalobním námitkám, podle nichž je rozhodnutí žalovaného z hlediska doplňkové ochrany nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Krajský soud shledal, že žalovaný se nezabýval tím, zda jsou uvedená tvrzení žalobce věrohodná, zda příkoří, jemuž má být podle svých slov na Ukrajině vystaven, dosahuje intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, zda mu po návratu na Ukrajinu ve smyslu § 14a zákona o azylu i nadále skutečně hrozí nebezpečí vážné újmy, zda státní orgány Ukrajiny by byly v takovém případě schopny a ochotny poskytnout žalobci odpovídající ochranu a v této souvislosti, zda byl žalobce za daných okolností povinen jednání druhé osoby, jemuž byl vystaven, ukrajinským státním orgánům nejprve oznámit.

Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Brně podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.”). Stěžovatel namítal, že krajský soud nesprávně vyložil ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu ve spojení s ustanovením § 2 odst. 9 téhož zákona a nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Ohledně údajných potíží žalobce se soukromými osobami stěžovatel vycházel ze znění § 2 odst. 9 zákona o azylu, který stanoví podmínku pro možnost uznání soukromé osoby za původce vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu, spočívající v neschopnosti či neochotě státu zajistit ochranu před hrozící vážnou újmou. Stěžovatel poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č.j. 5 Azs 50/2008 – 62, z něhož vyplývá, že proti činnosti soukromých osob se musí dotčený subjekt dovolat pomoci státních orgánů svého domovského státu. V rozsudku ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 – 75, pak Nejvyšší správní soud vyslovil, že „stěžovatelka především musí vyčerpat možnosti ochrany dostupnými vnitrostátními prostředky“. Podle stěžovatele tedy nestačí obrátit se na jeden státní orgán, ale je nutno použít všechny dostupné prostředky vnitrostátní ochrany, než nastoupí prostředky mezinárodní ochrany. Závěr krajského soudu, že stěžovatel je povinen zkoumat, zda byl žalobce , povinen oznámit ukrajinským státním orgánům útok na svou osobu, je tak podle stěžovatele v rozporu se zákonem a judikaturou Nejvyššího správního soudu, neboť až po splnění povinnosti vyčerpat dostupné prostředky vnitrostátní ochrany může přicházet v úvahu postup dle předmětných ustanovení zákona o azylu. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že ve svém rozhodnutí vzhledem k právní kvalifikaci případu dostatečně vyložil a informacemi o zemi původu žalobce doložil, že na Ukrajině existuje možnost dovolat se ochrany státu proti činnosti soukromých osob. Dovodil, že jeho rozhodnutí je zcela v souladu s judikaturou

Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 – 60, rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101).

Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že závěr soudu o tom, že se nezabýval věrohodností žalobcových tvrzení, nemá oporu ve spisu, neboť v odůvodnění svého rozhodnutí se věnoval posouzení případu žalobce i z pohledu věrohodnosti a konfrontoval žalobcova tvrzení s předchozí žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Poukázal přitom na zásadní rozpory, jež podrobně popsal a vyvodil z nich závěry. Krajský soud podle stěžovatele pominul odlišné podání azylového příběhu žalobcem v průběhu dvou řízení o udělení mezinárodní ochrany, stejně jako zřetelnou gradaci jeho tvrzení, fakt dlouhodobého pobytu žalobce na Ukrajině v době, kdy měl mít potíže se třetími osobami a rovněž skutečnost, že předmětnou autonehodu vyšetřovala policie a žalobce, jež byl označen za viníka autonehody, se proti rozhodnutí policie neodvolal k nadřízeným orgánům, i když této možnosti mohl a měl využít. Krajský soud tedy podle stěžovatele nereflektoval jednu ze základních zásad azylového práva – zásadu věrohodnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, a naopak - nevypořádal se se závěry rozhodnutí stěžovatele ve směru nevěrohodnosti tvrzení žalobce.

Stěžovatel zdůraznil, že s ohledem na existující způsoby vnitrostátní ochrany na Ukrajině je názor soudu, že údajné příkoří ze strany třetích osob – poškozeného účastníka autonehody, lze pokládat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, jednoznačně odporující nejen zjištěnému stavu věci, ale i výkladu tohoto ustanovení Evropským soudem pro lidská práva a Nejvyšším správním soudem. Stěžovatel prokázal, že žalobce se v zemi původu mohl dovolat pomoci státních orgánů. Navíc na Ukrajině nelze bez dalšího hovořit o situaci obecného násilí. Pokyn krajského soudu, aby se stěžovatel zabýval ochotou a schopností státních orgánů Ukrajiny poskytnout žalobci ochranu, je tak podle stěžovatele zcela nadbytečný, neboť stěžovatel tak již učinil v odůvodnění svého rozhodnutí. Krajským soudem dovozená možnost aplikace ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu dle názoru stěžovatele neodpovídá zjištěnému stavu věci, přičemž stěžovatel se navíc s případnou aplikací tohoto ustanovení v odůvodnění svého rozhodnutí dostatečným způsobem vypořádal.

Další pochybení krajského soudu spatřuje stěžovatel v nezohlednění skutečnosti prokazující účelovost opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, kterou představuje rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort v Praze ze dne 24. 8. 2011, č. j. KRPS-119317/ČJ-2011-010022, kterým bylo žalobci uděleno správní vyhoštění. V rámci tohoto řízení bylo Policií ČR taktéž zkoumáno, zda je vycestování žalobce na Ukrajinu možné. Pro posouzení věrohodnosti žalobce je přitom důležité to, že na rozdíl od svého tvrzení v předchozí podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany nyní žalobce uvedl, že do České republiky přicestoval v prosinci 2008 bez víza z Rakouska. Z tohoto zásadního rozporu podle žalovaného vyplývá nevěrohodnost jeho výpovědi a zřetelná snaha zneužít řízení o udělení mezinárodní ochrany k odvrácení hrozícího správního vyhoštění z území ČR a legalizaci pobytu. Krajský soud však tento důkaz ve svém rozsudku pominul.

Závěrem stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že jeho kasační stížnost je přijatelná ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), neboť svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy. Pochybení krajského soudu totiž stěžovatel považuje za natolik závažné, že by mohlo mít zásadní dopad do jeho hmotněprávního postavení. Krajský soud totiž podle stěžovatele nerespektoval judikaturu ESLP a Nejvyššího správního soudu a není vyloučeno, že k tomuto nerespektování bude docházet i v budoucnu. Bez ohledu na znění zákona a konstantní judikatury krajský soud zpochybnil povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany vyčerpat před žádostí o mezinárodní ochranu prostředky vnitrostátní ochrany. Krajský soud nesprávně vyložil ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, které v daném případě nebylo aplikovatelné (což stěžovatel řádně odůvodnil) a hrubě tak pochybil při výkladu práva.

S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2012, č. j. 56 Az 50/2011 – 37, zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu považuje za vydaný plně v souladu s právními předpisy; důvody, o něž stěžovatel opírá svoji kasační stížnost, nemohou toto rozhodnutí zpochybnit. Podle názoru žalobce stěžovatel nesprávně interpretoval napadený rozsudek, když v kasační stížnosti podrobně rozporoval především důvody a právní závěry, které jsou v předmětném rozsudku obsaženy toliko jako obiter dictum, tj. které nevedly k takovému rozhodnutí, jaké bylo ve věci krajským soudem vydáno. Hlavním důvodem pro zrušení rozhodnutí stěžovatele byla jeho nepřezkoumatelnost v části týkající se doplňkové ochrany. Žalobce se ztotožnil s názorem krajského soudu, podle kterého se žalovaný nezabýval tím, zda jsou pro aplikaci ustanovení § 14a zákona o azylu tvrzení žalobce věrohodná, zda příkoří, jemuž může být žalobce na Ukrajině vystaven, dosahuje vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, zda státní orgány Ukrajiny by byly v takovém případě schopny a ochotny poskytnout žalobci odpovídající ochranu a v této souvislosti, zda byl žalobce za daných okolností povinen jednání, jemuž byl vystaven, ukrajinským státním orgánům nejprve oznámit.

To, že se stěžovatel těmto skutečnostem obšírněji věnoval ve své kasační stížnosti, nemůže dle žalobce zhojit, že své správní rozhodnutí řádně nezdůvodnil, neboť se možností udělení doplňkové ochrany zabýval zcela nekonkrétně a v tomto bodu je tak jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Žalobce dále vyjádřil přesvědčení, že kasační stížnost stěžovatele je nepřijatelná, neboť v případě stěžovatele, jakožto ústředního orgánu státní správy, nelze hovořit o zásadním dopadu do jeho hmotněprávního postavení. Podle žalobce není pravdou, že krajský soud nerespektoval judikaturu Evropského soudního dvora či Nejvyššího správního soudu a přijatelnost kasační stížnosti tak není dána ani z tohoto důvodu. S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele zamítl.

Stěžovatel v replice k vyjádření žalobce uvedl, že námitky žalobce ke kasační stížnosti v podstatě kopírují zákonem a judikaturou nepodložené závěry Krajského soudu

v Brně. Stěžovatel je nepovažuje za způsobilé zpochybnit důvodnost podané kasační stížnosti, neboť žalobcem uplatněná argumentace pomíjí stěžovatelem uplatňované zásadní stížnostní námitky. Setrval na svém přesvědčení, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobce o mezinárodní ochranu bylo vydáno v souladu se zákonem, na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu. Podle stěžovatele nelze jeho rozhodnutí označit za nepřezkoumatelné, neboť bylo náležitě zdůvodněno jak ve vztahu k § 12 zákona o azylu, tak ve vztahu k § 14a téhož zákona. Poukázal na závěry, ke kterým dospěl ve svém rozhodnutí a uzavřel, že setrvává na podané kasační stížnosti, neboť jeho rozhodnutí je plně v souladu se zákonem, je dostatečně konkrétní, podložené a zabývá se všemi okolnostmi případu žalobce.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou a přijatelnou a napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 4 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

K otázce přijatelnosti kasační stížnosti, kterou žalobce zpochybňoval tvrzením, že u žalovaného, jakožto orgánu státní správy nelze hovořit o zásadním dopadu do jeho hmotně právního postavení a že krajský soud neporušil zásadu respektování judikatury Nejvyššího správního soudu, zdejší soud poukazuje na rozsudek ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, podle něhož *kasační stížnost může být ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná i v případě, že je podána Ministerstvem vnitra z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které bude spočívat v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu.* Právě naposledy uvedený důvod, tj. nerespektování ustálené soudní judikatury byl v dané věci shledán opodstatněný.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Kasační stížnost je důvodná.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce dne 15. 9. 2011 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž uvedl, že má v případě svého návratu do země původu obavy o svůj život.

Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce uvedl, že z Ukrajiny odjel v roce 1999, aby se vyhnul problémům se splácením náhrady škody z autonehody, neboť druhý účastník nehody mu vyhrožoval, že když mu škodu 11 000 USD za zničené auto neuhradí, tak ho zmrzačí. Druhý účastník nehody byl syn vlivného policisty z Mukačeva. V roce 2001 žalobce odcestoval zpět na Ukrajinu, vrátil se k rodičům a jezdil po Ukrajině na různá místa za prací. V roce 2005 se náhodně setkal s druhým účastníkem nehody, který mu spolu se svými společníky vyhrožoval a dal mu lhůtu na

zaplacení. Naposledy se s ním setkal přibližně dva měsíce před tím, než si v roce 2008 zařídil nový pas. Tehdy jej titíž zbili v lese a vyhodili před vraty jeho bydliště. Proto se žalobce rozhodl znovu odjet do České republiky. Žalobce dále sdělil, že policie autonehodu vyšetřovala a rozhodla, že je vinen, přestože jel po hlavní silnici a druhý účastník nehody mu vjel do cesty z vedlejší silnice. Dva dny byl zavřený na policii, kde uvedl, že není pravda to z čeho je viněn, ale policie se celou věcí již nechtěla zabývat, vzdor stížnosti žalobce. Další kroky již žalobce nepodnikl, neboť neměl peníze na advokáta. Po druhém zbití v roce 2008 si již nikde nestěžoval, neboť si myslel, že to nemá smysl. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že by na Ukrajině byl z uvedených důvodů ohrožen na životě.

Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná především o posouzení správnosti závěru krajského soudu, který shledal, že rozhodnutí žalovaného je z hlediska doplňkové ochrany nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Krajský soud stěžovateli vytknul, že se ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany žalobci nezabýval věrohodností jeho tvrzení, a nezhodnotil, zda příkoří, jemuž má být žalobce podle svých slov na Ukrajině vystaven, dosahuje intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, zda žalobci po návratu na Ukrajinu skutečně hrozí nebezpečí vážné újmy a zda státní orgány Ukrajiny by byly v takovém případě schopny a ochotny poskytnout žalobci odpovídající ochranu.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu, *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*

Podle odst. 2 téhož ustanovení, *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

Pro posouzení věci pokládá Nejvyšší správní soud za potřebné připomenout, že stěžovatel v části odůvodnění svého rozhodnutí, v níž se zabýval možným udělením doplňkové ochrany žalobci, mimo jiné uvedl, že žalobce se ve svých výpovědích zmínil o tom, že mu na Ukrajině hrozí pronásledování soukromou osobou. Podle stěžovatele však žalobce odešel z vlasti z důvodů ryze osobních a svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice podal pouze ve snaze o legalizaci svého dalšího setrvání na území České republiky. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že žalobce měl možnost se domoci svých práv a ochrany prostřednictvím orgánů a institucí, které jsou k tomu na Ukrajině určeny - především policie, jí nadřízených orgánů, soudů, nevládních organizací, popřípadě i ombudsmana. Stěžovatel se rovněž zabýval možností případného pronásledování žalobce po jeho návratu v důsledku podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice, přičemž shledal, že pokud konkrétní ukrajinský občan skutečnost, že se

neúspěšně ucházel o azyl v cizině, sám nenahlásí místním úřadům, úřady o tom nemohou ani vědět. Avšak ani v případech, kdy o této skutečnosti byly úřady občany informovány, není znám případ, že by byl takový občan nějakým způsobem perzekuován, znevýhodňován nebo diskriminován. Nejsou známy žádné případy, kdy by lidem ucházejícím se neúspěšně o azyl v zahraničí hrozilo nebezpečí ze strany státních orgánů nebo soukromých osob. Stěžovatel dále konstatoval, že žalobci nehrozí ani vážná újma z důvodu svévolného násilí, které by mohlo vyplývat z mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu a jeho vycestování nebude nepřiměřeným zásahem do jeho soukromého života, který by měl být v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, neboť je dospělou osobou s možnou pomocí své rodiny na Ukrajině.

V části odůvodnění, v níž se stěžovatel zabýval otázkou, zda je třeba žalobci udělit mezinárodní ochranu ve formě azylu, stěžovatel poukázal na informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 29. 7. 2009, č. j. 111193/2009, podle které měl žalobce možnost využít k ochraně svých práv prostředků, které mu dává ukrajinské zákonodárství. Stěžovatel poukázal rovněž na informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 19. 1. 2010, č. j. 129871/2010-LPTP, podle které lze na Ukrajině podat stížnost proti postupu policejních či jiných orgánů státní moci. Stěžovatel vyslovil názor, že pokud žalobce nebyl spokojen s průběhem vyšetřování své autonehody, měl dostatek možností požádat Personální inspekci nebo odbor vnitřní bezpečnosti ukrajinského ministerstva vnitra o prošetření jeho záležitosti. Poukázal na skutečnost, že v případě neoprávněného jednání nebo postupu státních úředníků lze také podat stížnost ukrajinskému ombudsmanovi. Přestože podle zprávy Freedom House za rok 2009 je korupce jedním z nejzávažnějších problémů ukrajinské společnosti, tak v případě ukrajinského soudnictví je tomu v menší míře než v minulosti. Podle informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 13. 5. 2009, č. j. 106362/2009 – LPTP je Ukrajina demokratická země a ukrajinským občanům nehrozí diskriminace či pronásledování z důvodu jejich názorů, ani dlouhodobého pobytu v zahraničí.

Stěžovatel v odůvodnění svého rozhodnutí zdůraznil, že žalobce o důvodech svého odchodu z Ukrajiny uváděl během obou řízení o mezinárodní ochranu rozdílné informace. V předcházejícím řízení (probíhalo v letech 2000 – 2001) žalobce zmínil, že škoda, kterou po něm druhý účastník nehody vymáhal, činila 7000 USD, přičemž žalobce v první fázi zaplatil polovinu (tj. 3500 USD). V nynějším řízení žalobce uvedl, že škoda měla být 10 000 USD a první splátka činila 3000 USD. V pohovoru však následně žalobce zmínil, že první splátka činila 4000 USD. Tyto rozporuplné údaje značně zpochybňují věrohodnost jeho tvrzení. Stěžovatel dále vyjádřil pochybnosti o pravdivosti žalobcových obav z návratu na Ukrajinu. V předcházejícím řízení žalobce hovořil o druhém účastníku autonehody jako o jistém „pánovi“, v současném řízení to již měl být mladý muž v jeho věku, který jezdí automobilem značky BMW a je synem vlivného policisty z Mukačeva. V uvedeném stěžovatel spatřoval pouze účelové zveličování příčin odchodu z Ukrajiny a podkladů k obavám z návratu domů a v této souvislosti připomněl, že v roce 2001 se žalobce vrátil na Ukrajinu a žil zde téměř bez problémů sedm let. Podle stěžovatele tak nelze než předpokládat, že v současné době by jeho návrat do vlasti mohl být minimálně stejně bezproblémový jako v roce 2001, tedy nedlouho po údajné autonehodě, nehledě k tomu, že by žalobce v případě potíží mohl využít prostředků ke své ochraně, které mu nabízí jeho země původu.

S ohledem na výše uvedený obsah odůvodnění rozhodnutí stěžovatele má Nejvyšší správní soud za to, že je třeba přisvědčit námitce stěžovatele, že jeho rozhodnutí nelze označit za nepřezkoumatelné, neboť bylo náležitě zdůvodněno jak ve vztahu k otázce případného udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu podle § 12 zákona o azylu žalobci, tak ve vztahu k případnému udělení mezinárodní ochrany ve formě udělení doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona. Stěžovatel totiž zhodnotil situaci v zemi původu žalobce a konfrontoval ji s jeho tvrzeními o možné vážné újmě a vypořádal se rovněž s věrohodností těchto tvrzení. Argumentaci stěžovatele, který poukázal na skutečnost, že Ukrajina je demokratická země a žalobce měl v souladu s ukrajinskou legislativou možnost využít opravných prostředků proti postupu policistů, považuje Nejvyšší správní soud za správnou a přiléhavou. Ztotožňuje se i s tou částí jeho rozhodnutí, v níž kladně odpověděl na otázku, zda by ukrajinské státní orgány byly případně schopny a ochotny poskytnout žalobci odpovídající ochranu. Nejvyšší správní soud dodává, že z ničeho nevyplývá, že by Ukrajinské státní orgány nebyly schopny nebo ochotny stěžovateli poskytnout ochranu před údajným pronásledováním ze strany soukromé osoby (druhého účastníka nehody), pokud by se na ně řádně obrátil.

Stěžovatel se rovněž zabýval věrohodností jednotlivých tvrzení žalobce, když porovnal rozdíly ve výpovědích žalobce ohledně jím uváděného důvodu pro udělení mezinárodní ochrany (ohrožení žalobce ze strany druhého účastníka autonehody), přičemž dospěl k závěru o rozporuplnosti žalobcových tvrzení a tím i jejich nevěrohodnosti. Učinil tak sice v části odůvodnění týkající se udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu, Nejvyšší správní soud však tento postup považuje za postačující, neboť věrohodnost žalobcových tvrzení nebylo třeba s ohledem na jejich obsah v posuzované věci hodnotit zvlášť ve vztahu k azylu a zvlášť ve vztahu k doplňkové ochraně, neboť věrohodnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany je nutno posuzovat komplexně pro celé řízení. Jinak řečeno, účastník řízení je buď věrohodný nebo nikoliv, aniž by bylo možno hodnotit jeho věrohodnost odlišně ve vztahu k různým částem řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 – 105), či v něm posuzovaných otázek. Závěr krajského soudu, že se stěžovatel ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany nezabýval věrohodností tvrzení žalobce, tudíž považuje Nejvyšší správní soud za nesprávný.

V souvislosti s hodnocením věrohodnosti azylového příběhu žalobce Nejvyšší správní soud dodává, že žalobce, jak sám uvedl, na území České republiky vstoupil ilegálně v roce 2008. Při pohovoru uvedl, že mu nic nebránilo požádat o mezinárodní ochranu ihned po příjezdu do České republiky. O mezinárodní ochranu však požádal až poté, co byl dne 23. 8. 2011 zadržen cizineckou policií v rámci kontroly při práci na stavbě. Tato skutečnost nasvědčuje tomu, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany byla podána účelově. Ostatně již v rozsudku ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, Nejvyšší správní soud vyslovil, že *obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování, za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti.*

Z rozhodnutí stěžovatele je dále zřejmé, že se zabýval také situací žalobce po návratu do země původu a vypořádal se rovněž s žalobcem tvrzeným nebezpečím vážné újmy, přičemž některé skutečnosti (bezproblémovost návratu do země původu, způsoby a možnosti ochrany žalobce proti postupu policie) řádně vyhodnotil i pro účely udělení doplňkové ochrany, byť jeho úvahy v tomto směru jsou uvedeny v části odůvodnění týkající se udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu. Nutno tudíž připustit, že rozhodnutí stěžovatele ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany mohlo být přesnější, minimálně v tom směru, že stěžovatel mohl a měl zopakovat závěry, ke kterým dospěl již v rámci posouzení mezinárodní ochrany ve formě azylu, čímž by rozhodnutí získalo na přesvědčivosti, nicméně podle názoru Nejvyššího správního soudu je nelze označit za nepřezkoumatelné, neboť stěžovatel ve svém rozhodnutí jako celku zhodnotil veškeré relevantní skutečnosti (i ve vztahu k udělení doplňkové ochrany) a věc po právní stránce správně posoudil. Závěr krajského soudu, že stěžovatel nezhodnotil, zda příkoří, jemuž má být žalobce podle svých slov na Ukrajině vystaven, dosahuje intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy neobstojí.

S ohledem na výše uvedené tak je třeba přisvědčit argumentaci stěžovatele, že krajským soudem dovozená možnost aplikace ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu neodpovídá zjištěnému stavu věci.

Nejvyšší správní soud proto přisvědčil námitkám stěžovatele o nezákonnosti kasační stížností napadeného rozsudku Krajského soudu v Brně spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení a nezbylo mu tak, než rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2012, č. j. 56 Az 50/2011 – 37, zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 4 s. ř. s., *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.* Krajský soud v Brně proto bude při dalším posouzení věci vycházet z úvah výše uvedených.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí, ve kterém současně vypořádá i náklady řízení vyčíslené v napadeném rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu